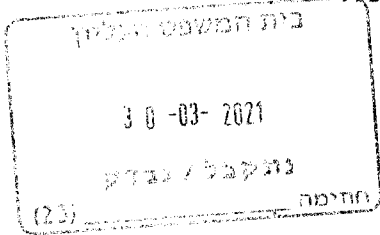

ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום
חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב
ע"י ב"כ עוה"ד גלעד ברנע (מ.ר. 16611)
מרח' הר מירון 32/8, מבשרת ציון, 9076426
טלפון: 02-6713883, פקס: 02-6713735
דוא"ל: gilad_b@netvision.net.il

העותרת

נגד

1. שר החינוך, יואב גלנט
2. הממונה על פרס ישראל, משרד החינוך, רויטל כרמלי-סלע
3. יועץ השר לעניין פרס ישראל, מר דוד פלבר
4. היועץ המשפטי לממשלה
כולם ע"י פרקליטות המדינה, מחלקת הבג"צים
משרד המשפטים, רח' צלאח א-דין 29, ירושלים, 9711052
טלפון: 02-6466588, פקס: 02-6467011
דוא"ל: hcj-dep@justice.gov.il
5. פרופ' עודד גולדרייך
מכון וייצמן למדע, בנין זיסקינד, חדר 145
רח' הרצל 234, רחובות, 7610001
טלפון: 08-9344215, פקס: 08-9344122
דוא"ל: oded.goldreich@weizman.ac.il

המשיבים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי

בפתח הדברים ובנסיבות העניין, מתבקש בית המשפט הנכבד להטיל חיסיון ואיסור פרסום על כל פרטי העתירה, ובעיקר זהות חברי העותרת, נימוקי החלטת העותרת להענקת הפרס ושם המשיב מס' 5, וזאת בשל הסודיות החלה והמחייבת בהתאם להוראות תקנון פרס ישראל.

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו על תנאי המופנה אל המשיבים מס' 3-1 והמורה להם להתייצב וליתן טעם, אם רצונם בכך:

1. מדוע לא יקבע כי יש להעניק לפרופ' עודד גולדרייך (משיב מס' 5) את פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, כפי שקבעה ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, בהחלטתה מיום 8 בפברואר 2021;
2. מדוע לא יחויבו משיבים מס' 1-3 לעשות את כל הפעולות הנדרשות לשם הענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב לפרופ' עודד גולדרייך (משיב מס' 5) בטקס הממלכתי ביום העצמאות ה-73;
3. ליתן כל צו אחר כפי שימצא לראוי ונכון;

עתירה דחופה לצו על תנאי, קביעת העתירה לדיון בדחיפות ומתן תשובה סדורה

לגוף העניין

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע את העתירה לדיון בדחיפות ולהורות למשיבים ליתן תשובה סדורה לגוף העניין (לרבות התייחסות לקיום דיון כאילו הוצא צו על תנאי, ר' תקנה 7(ג) לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, תשמ"ד-1984), נוכח העובדה שעניינה של עתירה זו הינו הענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב שנועד להתקיים ביום העצמאות ה-73, בתאריך 15 באפריל 2021.

קביעת העתירה לדיון בדחיפות מתבקשת גם נוכח הפרת תקנון פרס ישראל על ידי שר החינוך והעובדה שעמדתו וסירובו להשלים מהלך הענקת הפרס נגוע בשיקולים זרים וחותר תחת חובתו לפעול מאחורי מסך של בערות (Veil of ignorance), תכלית שאותה נועד לעגן ולקיים תקנון פרס ישראל.

התנהלות שר החינוך פוגעת במעמדו ותכליתו של פרס ישראל וגם מטעם זה יש ליתן סעד מהיר ומיידי.

קודם שהוגשה העתירה פנתה העותרת במיצוי הליכים למשיבים, אך פנייתה נותרה לא כל מענה, וגם מצב דברים זה רק מתזק את הצורך בקביעת העתירה לדיון בדחיפות וקיום דיון בה כאילו הוצא צו על תנאי.

פתח דבר ותמציתו

1. עתירה זו עניינה פשוט בתכלית. שר החינוך מינה את ארבעת חברות וחברי ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב (להלן "הוועדה" וה-"פרס", בהתאמה) על מנת שתמליץ על זוכה בפרס לשנת תשפ"א.
2. הוועדה, לאחר שקיימה הליך סדור, תקין ויסודי, ובחנה מספר מועמדות ומועמדים, כמתחייב מהוראות תקנון פרס ישראל (להלן – "התקנון"), החליטה כי הפרס יוענק לפרופ' עודד גולדרייך.
3. השר חלק על החלטת הוועדה וביקש ממנה לשקול מידע נטען מסוים ביחס לפרופ' גולדרייך, אשר לשיטתו מצדיק שלא להעניק לו את הפרס.
4. הוועדה דנה שוב בעניין, בחנה את כל המידע אליו הפנה אותה השר, וקיבלה החלטה בשנית, לאשרר את החלטתה.
5. השר אשר מיאן להשלים עם החלטת הוועדה שב ופנה אליה פעמיים נוספות וניסה לשנות החלטתה, וזאת בניגוד להוראות התקנון, לפיו החלטת הוועדה בשנית תהא סופית. הוועדה דחתה פנייתו השלישית של השר. עוד עולה כי עמדת השר מבוססת על שיקול זר ומנוגדת לתכלית הפרס כמו גם לפסיקת בית משפט נכבד זה לעניין השיקולים הרלוונטיים להענקת פרס ישראל.
6. עד מועד הגשת עתירה זו, לא הכריז השר על פרופ' גולדרייך כזוכה בפרס, וככל הידוע, הוא מסרב לעשות כן ומנסה למנוע הענקת הפרס לפרופ' גולדרייך שלא כדין.

7. פניות בכתב בעניין ליועץ המשפטי לממשלה ולשר לא הועילו ולא נתקבלה להן כל תגובה.
8. נוכח כל האמור, ובשים לב למועד טקט הענקת פרסי ישראל, התשפ"א ביום העצמאות ה-73, לא נותרה ברירה אלא להגיש עתירה דחופה זו.

א. הצדדים

העותרת

9. העותרת היא ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב שמונתה על ידי שר החינוך ב-3 בינואר 2021. ארבעת חברות וחברי הוועדה הם חוקרים מובילים בתחומים הרלוונטיים לפרס.

המשיבים

10. המשיב מס' 1, שר החינוך, הוא המופקד על מפעל פרס ישראל. פרס ישראל הוא הפרס החשוב והיוקרתי ביותר הניתן במדינת ישראל. את הענקתו יזם בשנת תשי"ג (1953) שר החינוך דאז, בן-ציון דינור, והוא מוענק מאז באופן רצוף.
11. המשיבים מס' 2 ו-3 הם בעלי מעמד מסוים מכח תקנון פרס ישראל, ר' סעיפים 8, 22 ו-33 לתקנון.
12. המשיב מס' 4, היועץ המשפטי לממשלה הוא המופקד על שמירת וקיום שלטון החוק ברשות המבצעת, על שמירת עקרונות וזכויות יסוד חוקתיות וקיום עקרונות המשפט המינהלי. עמדתו והכרעתו המשפטית מחייבות את הרשות המבצעת על כל חלקיה וענפיה, אלא אם בית משפט מוסמך פסק אחרת.
13. המשיב מס' 5, פרופ' עודד גולדרייך, הוא המיועד לקבלת הפרס, בהתאם להחלטת הוועדה.

ב. התשתית העובדתית

14. נתאר עתה את השתלשלות העניינים.
15. פרס ישראל הוא הפרס החשוב והיוקרתי ביותר הניתן במדינת ישראל. את הענקתו יזם בשנת תשי"ג (1953) שר החינוך דאז, בן-ציון דינור, והוא מוענק מאז באופן רצוף. הליך הענקת הפרס, מוסדר במסגרת תקנון פרס ישראל.
- העתק התקנון (אותו קבלו חברי הוועדה וכן כפי שמופיע באתר משרד החינוך) מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "01".
16. בתאריך 3 בינואר 2021 מינה שר החינוך את 4 חברות וחברי ועדת השופטים לפרס ישראל תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב אשר מונתה על ידי שר החינוך להענקת פרס ישראל תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב.
- העתק כתב המינוי מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "02".
17. הוועדה קיימה 2 ישיבות (בזום), וקיבלה המלצות על מספר מועמדות ומועמדים. לאחר ששקלה ובחנה ביסודיות ובקפדנות את המועמדות והמועמדים, החליטה הוועדה פה אחד על הענקת

הפרס לפרופ' עודד גולדרייך, ובהתאם מסוזה הוועדה את החלטתה ונימוקיה להענקת הפרס לשר החינוך עוד ביום 8 בפברואר 2021.

ישיבתה הראשונה של הוועדה נועדה להחליט בין התחומים של מתמטיקה ומדעי המחשב, ועל פי המסורת הוחלט שהפעם יוענק הפרס בתחום חקר מדעי המחשב משום שבפעם הקודמת הוענק בתחום חקר המתמטיקה. כמו כן הוחלט בישיבה זו, על רשימה קצרה של ארבעה מועמדים ומועמדות. בישיבה השנייה של הוועדה נכחו גם משיבים 2,3 ובה החליטה הוועדה פה אחד על הזוכה לאחר דיון יסודי ומעמיק שארך כשלוש שעות.

אלו עיקר נימוקי הוועדה להענקת הפרס לפרופ' גולדרייך :

"פרס ישראל במתמטיקה ומדעי המחשב מוענק לפרופ' עודד גולדרייך על תרומות מעמיקות ופורצות דרך בסיבוכיות ובקריפטוגרפיה, ובפרט יצירת מושגי יסוד חשובים, לרבות פונקציות פסאודו-אקראיות, חישוב רב-משתתפים בטוח, ערפול תוכנה ובדיקת תכונות. מחקריו ביססו את התחום של מערכות הוכחה, הוכחות אפס-מידע וקידוד שניתן לבדיקה מקומית, תוך הבנת תפקידה של אקראיות בחישוב.

פרופ' גולדרייך ידוע גם בספריו ומאמריו אשר תרמו ותורמים רבות לחינוך של דור חוקרים הממשיך את דרכו, תוך ביסוס מעמדה של מדינת ישראל ככוח עולמי מוביל בתיאוריה של מדעי המחשב."

העתק החלטת הוועדה מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "03".

18. בעקבות האמור פנה שר החינוך לוועדה באותו יום בערב (בשיחת טלפון שנעשתה על ידי יועץ השר לענייני פרס ישראל) וביקש כי תשקול בשנית את הענקת הפרס לפרופ' גולדרייך, לאור מידע שהתייחס להתבטאויותיו והשקפותיו (לכאורה) של המועמד לפרס (מדובר במידע באתר "הכר את המרצה" ובו הפניות למספר עצומות עליהן חתם המועמד).

19. נוכח האמור, קיימה הוועדה בחינה נוספת ודיון מעמיק בפניית השר, תוך בחינת המידע והמסמכים אליהם הופנתה, ואשר התייחסו לחתימתו של המועמד על מספר עצומות, והגיעה למסקנה כי אין במידע האמור כדי לשנות את החלטתה להעניק את הפרס לפרופ' גולדרייך, מאחר שאין להביא בחשבון את התבטאויותיו והשקפותיו של המועמד לפרס בהחלטה על התאמתו לקבלת פרס ישראל, אלא אם כן היה מדובר במעשים פליליים. הוועדה הדגישה כי עקרון זה הוא חשוב על מנת לשמור על יוקרתו של הפרס ולמנוע עירובם של שיקולים פוליטיים בהענקתו. בהתאם העבירה הוועדה את החלטתה שהתקבלה פה אחד (כמו כל החלטות הוועדה) לשר החינוך ביום 18 בפברואר 2021.

העתק החלטתה השנייה של הוועדה מיום 18 בפברואר 2021, מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "04".

20. לאחר המתנה ממושכת, שב השר ופנה במכתב מפורט לוועדה (המפנה גם לפסיקה בעניין פרס ישראל) ביום 9 במרץ 2021, וביקש כי תשקול שוב את החלטתה, תוך שהוא שב ומעלה טענה לפיה המועמד לפרס חתום על פניה לפרלמנט הגרמני להכיר בתנועת ה-BDS כתנועה לגיטימית בגרמניה (כך לטענת השר). השר הוסיף וטען כי למועמד לפרס "היסטוריה עשירה וידועה של

התבטאויות וחתימה על עצומות פרובוקטיביות בגנות חיילי צה"ל ובגנות מערכת המשפט הצבאית". הוועדה דנה (זו הפעם השלישית) ביסודיות במכתב זה של השר, והגיבה לו בכתב ובמפורט, תוך הבהרה בראשית הדברים כי בקשת השר לדיון שלישי בהענקת הפרס, איננה עולה בקנה אחד עם תקנון פרס ישראל, הקובע בהוראת סעיף 32 (ל"ב) כי: "החלטה השנייה של הוועדה תהיה סופית". פנית השר נוגדת את הוראות התקנון.

21. בהמשך החלטתה (נספח "06") התייחסה הוועדה לטענות שהובאו במכתבו הנזכר לעיל של השר (נספח "05"), והבהירה כי המידע הנטען האמור כבר הובא בפניה טרם קיבלה את החלטתה הקודמת. הוועדה הוסיפה והבהירה כי הטענה בדבר החתימה על העצומה אליה התייחס השר כשיקול להענקת הפרס, חורגת מן ההנחיות הברורות שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון ביחס להענקת פרסי ישראל והעירה כי בין החתומים על העצומה ישנם גם ששה חתני פרס ישראל ויושב ראש כנסת לשעבר.

22. הוועדה הביעה גם את צערה מכך שהליך הענקת הפרס נגרר למקום שאינו מכבד את הפרס ועלול לשוות לו נופך פוליטי פסול, וכן מחתה על הפרת תקנון הפרס שנעשתה ביחס להוראות שמירת הסודיות הקבועות בו.

23. לסיכום מסרה הוועדה לשר כי היא דבקה בהחלטתה להעניק את הפרס לפרופ' גולדרייך עמדתה הכתובה של הוועדה הועברה לשר ביום 11 במרץ 2021.

העתק פנית השר מיום 9 במרץ 2021 ותשובת הוועדה מיום 11 במרץ 2021, מצורפים כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומנים כנספחים מס' "05"- "06", בהתאמה.

24. חרף האמור, ובניגוד לתקנון, שב השר ופנה במכתב לוועדה ביום 14 במרץ 2021, ובו הוא שב ומנסה לערער על החלטתה.

העתק מכתב השר מיום 14 במרץ 2021, מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "07".

25. במקביל נתפרסמה כתבה בה נחשף שמו של הזוכה המיועד (פרופ' גולדרייך) והובאו טענות שר החינוך לעניין זה. פשיטא כי מדובר בהפרת חובת הסודיות הקבועה בתקנון ויודגש כי לוועדה לא הייתה כל מעורבות בפרסום זה.

26. בתאריך 10 במרץ 2021, כתב העיתונאי עמית סגל בכתבה באתר N12 (המתייחסת לכתבה ששודרה באותו היום במהדורה המרכזית של חדשות 12) כי:

"ההודעה שפרסם היום (רביעי) משרד החינוך, לפיה טרם התקבלה החלטה סופית לגבי הענקת פרס ישראל בתחום חקר המתמטיקה ומדעי המחשב, ניסתה להתעלם מהמתרחש בחדרים סגורים ומהחלטת הוועדה להעניק את הפרס לפרופסור עודד גולדרייך – זאת בעקבות בקשתו של שר החינוך לבחון מחדש את הבחירה, כך פרסמנו הערב לראשונה ב"מהדורה המרכזית".

העתק הכתבה ב-N12 מיום 10 במרץ 2021, מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "08".

27. בתאריך 15 במרץ 2021 נתפרסמה כתבה בעיתון מעריב הכוללת ציטוט של תגובת המועמד לקבלת הפרס, פרופ' גולדרייך, שהופיעה באתר "זו הדרך". יש לציין כי המועמד התייחס בכתבה זו בלשון ביקורתית קשה כלפי ראש הממשלה ושר החינוך, בעקבות המצב שנוצר.

העתק הכתבה במעריב מיום 15 במרץ 2021, מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "09".

28. לנוכח האמור, ולנוכח העובדה שהשר לא פעל להכריז על פרופ' עודד גולדרייך כזוכה בפרס גם לאחר שהובהר שפרופ' גולדרייך אינו תומך ומעולם לא תמך בארגון ה-BDS (בעניין זה נתקבלה גם הבהרה כתובה מטעמו), לא נותרה לוועדה כל ברירה, וביום 17 במרץ 2021 היא פנתה בעניין ליועץ המשפטי לממשלה, על מנת שיתערב בעניין, תוך שהיא מדגישה כי מדובר במצב חסר תקדים בו השר ממאן להעניק את הפרס חרף החלטת הוועדה, וכי מצב דברים זה עלול לגרום פגיעה חסרת תקנה ביוקרת הפרס.

העתק ההבהרה מטעם פרופ' גולדרייך ומכתב הוועדה מיום 17 במרץ 2021, מצורפים כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומנים כנספחים מס' "10"- "11", בהתאמה.

29. נוסף ונציין כי בתאריך 17 למרץ 2021, התראיין שר החינוך בתוכניתו של אריה גולן ברשת ב' (תאגיד השידור). במהלך הריאיון הוא נשאל גם בקשר למועמדותו של פרופ' גולדרייך לפרס ישראל ומסר כי בכוונתו לשנות את הליך הענקת פרס ישראל (הוא התייחס לפרסום שמות המועמדים לפרס לציבור מראש), ולעגנו בחקיקה, שתכלול סעיף הפוסל מקבלת הפרס כדוגמת סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת. מכאן משתמע שהשר מודע לכך תקנון הפרס והכללים החלים ביחס אליו לעת הזו, אינם מאפשרים את פסילת המועמד, ושהפסילה הנוכחית היא בניגוד לתקנון ולכללים כאמור. ניתן להאזין לראיון המלא בכתובות הבאה:

<https://www.kan.org.il/radio/player.aspx?ItemId=207106>

30. בתאריך 25 במרץ 2021 נשלח מכתב מיצוי הליכים סדור ומפורט לכל המשיבים. עד מועד הגשת עתירה זו לא נתקבלה כל תגובה מן המשיבים.

העתק מכתב מיצוי ההליכים מיום 25 במרץ 2021, מצורף כחלק בלתי נפרד של עתירה זו ומסומן כנספח מס' "12".

31. עד מועד הגשת עתירה זו לא הודיע השר על הענקת הפרס לפרופ' גולדרייך. האמור מקבל משנה חומרה ודחיפות, בשים לב לכך שיום העצמאות, בו יוענק הפרס בטקס ממלכתי חל ביום 15 באפריל 2021.

32. בנסיבות האמורות לא נותרה לוועדה כל ברירה אלא להגיש עתירה זו לשם שמירת כבודו וכלליו של המפעל החשוב של פרס ישראל.

ג. הטיעון המשפטי

33. נציג עתה את עיקרי הטיעון המשפטי הרלוונטי.

34. ראשית יש לומר כי לשר הסמכות לאשר או שלא לאשר את החלטת הוועדה (המשתקפת בסעיפים ל"א ול"ב לתקנון), אך היקפה של סמכות השר (ושיקול דעתו) שלא לאשר את החלטת

הוועדה הינו מצומצם ומוגבל אך לפיקוח על מקרים בהם הוועדה פעלה שלא על פי התקנון או הפרה את מבחני התקינות של המשפט המינהלי. החלטה כאמור תהא נתונה לביקורתו של בית משפט זה, כפי שנקבע עוד לפני שנים רבות:

"12. זה מביאני לשאלה מה פשר הסמכות הנתונה לשרת החינוך בסעיף ל"א לתקנון פרסי ישראל לאשר את המלצתה של ועדת השופטים, או (כאמור בסעיף ל"ב, רישה, לתקנון) "להחזיר המלצה, במנומק, לדיון חוזר בוועדה, להחלטה חוזרת". העותרים קיוו לשכנענו כי הגם שההחלטה להעניק את פרס ישראל טעונה החלטה של ועדת שופטים, המתמנה לתפקידה על-ידי שר החינוך, הרי שההכרעה הסופית אם להעניק את הפרס למועמד שעליו המליצה ועדת השופטים נתונה בידי שר החינוך, שבידו הסמכות לאשר את החלטת הוועדה. משמע כי החלטתה של ועדת השופטים אינה אלא בגדר המלצה, שבידי השר לאמצה או לדחותה, ולעניין דחייתה בידו הסמכות להתערב גם בתוכן שיקולי החלטתה של הוועדה. יצוין כי באת-כוחה של המדינה לא חלקה על עמדת העותרים כי השרה מוסמכת ורשאית להתערב גם בשיקולי החלטתה של ועדת השופטים, אלא שלגישתה, בסמכות זו ראוי לשרה לעשות שימוש רק בהתקיים נסיבות יוצאות דופן.

כשלעצמי הריני סבור כי סמכות האישור הנתונה בידי שר החינוך נועדה לאפשר לו לפקח על תקינות פעילותן של ועדות השופטים לפרס ישראל, ואין סמכות זו מתירה לשר להתערב בהכרעותיהן ובהערכותיהן של הוועדות לגופן מטוב עד רע. הווי אומר: בכל הנוגע למהות השיקולים שעל יסודם מחליטה ועדת שופטים להעניק את פרס ישראל בתחום פלוני לפלוני, נתונה לוועדה אוטונומיה מוחלטת, ואין שר החינוך רשאי להתערב בהכרעתה ובשיקולים שעליהם ביססה הוועדה את החלטתה. הפיקוח שבידי שר החינוך לקיים מוגבל לבחינת הפן הארגוני-ממוני של פעולת הוועדה וכן לבחינה אם הדיונים שהתקיימו לפני ותהליך קבלת ההחלטה על-ידיה עולים בקנה אחד עם הוראות התקנון, ואף עומדים במבחני התקינות המינהלית של המשפט הציבורי. אם נוכח השר שבגיבוש החלטתה סתתה הוועדה מהוראות התקנון, כגון שהחליטה להעניק את הפרס למי שמעיקרה לא הוצע לה כמועמד, או שהחליטה, ברוב דעות של חבריה, אף שעל-פי התקנון מצווה היא להכריע פה אחד – רשאי יהיה השר, לפי העניין, לסרב לאשר את החלטתה או להחזירה לוועדה לדיון חוזר. והוא הדין אם חלילה נוכח השר כי החלטתה של ועדת השופטים ניגעה בשחיתות או בניגוד עניינים וכל כיוצא באלה. אין צריך לומר כי החלטתו של שר החינוך לאשר (או שלא לאשר) את החלטתה של ועדת השופטים נתונה, ככל החלטה מינהלית, לביקורתו של בית-המשפט, אך אף כאן יש להדגיש שכדי שבית-המשפט יראה מקום להתערב בהחלטת השר יהיה על הטוען לשכנעו בקיום עילה מינהלית להתערבותו בהחלטת השר. כך למשל אם ייווכח בית-המשפט כי השר אישר את החלטתה של ועדת השופטים אף שהליכי הדיון וקבלת ההחלטה על-ידי הוועדה לקו בפגם שעל-פי אמות המידה של המשפט המינהלי היה צריך להביא לפסילתה, עשוי יהיה להתערב בהחלטתו של השר, ובכך – בעקיפין – גם בהחלטתה של ועדת השופטים."

[ההדגשה לא במקור – ג.ב.]

35. שנית, יש לומר כי עומדת לפנינו עילה ברורה להתערבות בהחלטת השר, והיא שיקול זר. בית משפט זה קבע כי להתבטאויות של מועמדים לפרס ישראל בנושאים שאינן נוגעות במישרין לפועלם המקצועי שבגינו הם זוכים בפרס, אין ככלל מקום במערך השיקולים שעל ועדות הפרס לשקול, ולכן הכללתן במערך השיקולים הינה בגדר שיקול זר וכן יש בה כדי פגיעה בחופש הביטוי של המועמדים לפרס:

8" ...

ואולם זאת יש להבהיר: במקרה דנן הבחינה אם החלטת שר החינוך לוקה בחוסר סבירות, קשורה בטבורה בשאלה אם התבטאויותיו של הרב אריאל בגנות הקהילה הלהט"בית אמנם מהוות חלק מהתשתית העובדתית הרלוונטית להמלצתה של ועדת הפרס – ואומר מיד כי מצאנו שיש להשיב על שאלה אחרונה זו בשלילה.

9. בעניין שטרנהל עמד בית המשפט על כך שלהתבטאויות של מועמדים לפרס ישראל בנושאים שאינם נוגעים במישרין לפועלם המקצועי שבגינו הם זוכים בפרס, אין ככלל מקום במערך השיקולים שעל ועדות הפרס לשקול. החשש בהקשר זה הוא קודם כל מפני פגיעה במטרתו של פרס ישראל להוות ביטוי להצטיינות ולתרומה מקצועית של הזוכים; ולא פחות חמור מכך, מפני פגיעה בחופש הביטוי של המועמדים לזכייה בפרס:

"קשה שלא לראות את מניעת הפרס ממי שנמצא ראוי לו בשל הישגיו המקצועיים, אך על בסיס עמדות שהביע, כפגיעה בחופש הביטוי, ולו באופן עקיף. תוצאה שכזו יש לה אפקט של 'סתירת פיות' שאין לה מקום במשטר דמוקרטי, שהלוא מהו המסר המתקבל אם לא מסר של השתקה? עצם הידיעה כי הבעת דעה שאינה פופולרית עשויה לשאת כעבור זמן תוצאות במישור שיש לו היבט מקצועי, גם אם על דרך של הענקת פרס, אינה מתיישבת עם תרבות של חופש ביטוי במשטר דמוקרטי. יתר על כן, האינטרס הציבורי הוא כי בשיח הציבורי ישתתפו ויביעו דעותיהם בחופשיות – גם אם אלה לעתים צורמות ובלתי-מקובלות – אזרחים רבים ככל הניתן, ובפרט מלומדים ואנשי אקדמיה שהידע והמחקרים שהם עורכים יש בהם כדי להעשיר את השיח הציבורי, לחשוף את הציבור למגוון של דעות ועמדות ולאפשר לו לגבש עמדותיו. בשיח הציבורי, שבנו והדגשנו, יש מקום וחשיבות למגוון של דעות, ולא רק לאלה הנעימות לאוזן." (ההדגשה שלי-ע'ב') (שם, פסקה 10).

לא ניתן ואין זה ראוי אפוא להגביל את חלוקתו של פרס ישראל לאלה המחזיקים בדעות הנטועות בלב הקונצנזוס הציבורי, אלא שיש למדוד את המועמדים לפרס בהתאם להישגיהם המקצועיים ולתרומתם בתחום פועלם. אשר לרב אריאל – מומחיותו ועשייתו היא בתחום הספרות התורנית, ועל כן מטבע הדברים מתעורר חשש לכך שהשקפת עולמו ביחס למשפחות חד-מיניות באה לידי ביטוי גם ביצירה התורנית שהיא אומנותו, עד כי לא ניתן עוד להפריד בין דעותיו האישיות לבין פועלו המקצועי; והדברים משתקפים על פניו אף בנימוקי ועדת

הפרס, שציינה כי "תרומתו של הרב יעקב אריאל ליצירה התורנית מעבר להיקפה הרחב ניכרת בהיותה פסיקת הלכה למעשה בחיים המודרניים". ואולם בדיון שנערך לפנינו הובהר לנו מפי בא כוחו של הרב אריאל, כי להתבטאויותיו ביחס לקהילה הלהטב"ית אין יד ורגל בכתיבתו הענפה שבזכותה הוא נמצא ראוי לקבלת פרס ישראל בתחום הספרות התורנית; ואף לא נטען אחרת מצידה של העותרת, ונראה שלא בכדי לא עלה בידה להפנות למראה מקום כלשהו בכתבים הרבים שנכתבו על ידי הרב המעיד כי אלה נגועים באמירות פוגעניות כלשהן."

בג"צ 1977/20, האגודה למען הלהט"ב בישראל ("האגודה לשמירת זכויות הפרט") נ' שר החינוך (26.4.2020);

חשוב להבהיר כי אין כל דמיון או קרבה בין ההתבטאויות שיוחסו בפסק דין זה למועמד לפרס לבין אלו המיוחסות לפרופ' גולדרייך.

36. עוד נקבע כבר לפני שנים רבות, כי בנסיבות דומות לאלו שבפנינו החלטת השר שלא לקיים את החלטת הוועדה תהא בלתי סבירה:

"10. ...

פשיטא שאלמלא החזירה שרת החינוך לוועדה את הדיון בבחירתו של תומרקין פעם ועוד פעם, היה נחסך מן הוועדה הצורך להידרש לשאלה הקשה והמכבידה: אם בעת גיבוש החלטתה הייתה היא ערה למידותיו האישיות של תומרקין ועד כמה הביאה אותן בחשבון. אכן, על-פי התפיסה שהחלטתה של ועדת השופטים, שככלל, פרט לחריגים נדירים, אינה מקימה עילה להתערבות שיפוטית, ושיקוליה חסינים מפרסום, ספק אם היה מקום להחזיר את עניינו של תומרקין לדיון חוזר בוועדה. על-כל-פנים, משנמנתה הוועדה וגמרה בדיוניה החוזרים לעמוד על החלטתה המקורית בדבר הענקת הפרס לתומרקין, צדקה שרת החינוך בקובעה שלא נותר לה אלא לכבד את החלטתה הסופית של הוועדה, באשר "כל החלטה שלא להעניק את פרס ישראל למר תומרקין לא תעמוד במבחן הסבירות".

בג"צ 2769/04, ח"כ יהלום נ' שרת החינוך, התרבות והספורט, פ"ד נח(4) 823, 836;

37. בית המשפט עמד באותו עניין על היבט נוסף הקשור לעניין:

"14. הכרעתנו בעתירות שלפנינו התבססה על ההסדר הנורמטיבי הקיים. הדעת נותנת שלא בכדי נמנעו שר החינוך בן-ציון דינור, שבימי כהונתו (בשנת 1953) נוסד פרס ישראל, וכל שרי החינוך שבאו אחריו מלעגן את פרס ישראל בחקיקה. נראה כי ייסודו של הפרס על הסדר וולונטרי מבטיח ביתר-שאת את עצמאותן של ועדות השופטים ומגן על הפרס – חרף היותו פרס ממלכתי – מפני השפעותיהם של גורמים פוליטיים. מאותם טעמים כנראה נמנעו נסחיו של תקנון פרסי ישראל מלכלול בתקנון תנאי סף להכרה בזכאות המועמד שעליו המליצה ועדת שופטים, לקבל את הפרס."

בג"צ 2769/04, ח"כ יהלום נ' שרת החינוך, התרבות והספורט, פ"ד נח(4) 823, 836;

38. כבר נקבע, בהתייחס גם להוראת סעיף 33 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, כי ניתן

לומר שהחלטת הוועדה כמעט חסינה מפני התערבות, בין מצדו של שר החינוך ובין מצדו של בית-המשפט:

”7. ...

לוועדת שופטים שמונתה לבחור מכלל המועמדים שהוצגו לפניו במקבל הפרס בתחום פלוני, נתון שיקול-דעת רחב לבחור במי שנראה בעיניו כמועמד הראוי ביותר לקבלת הפרס באותו התחום. הכרעתה של ועדה כאמור אמנם כפופה לאישורו של שר החינוך, אך בכפוף לאישור זה, שעל טיבו ומטרותו אשוב לעמוד, ועדת שופטים שמונתה כדין ופעלה בתום-לב ותוך קיום הכללים שהותוו בתקנון לפעולתה, סוברנית להחליט על-פי הבנתה המלאה. ניתן לומר כי החלטתה כמעט חסינה מפני התערבות, בין מצדו של שר החינוך ובין מצדו של בית-המשפט. כמעט חסינה אמרתי, באשר עקרון אי-השפיטות, שסעיף 33 לחוק החוזים (חלק כללי) מורה עליו עשוי לחול על גופים שמונו להכריע בדבר מתן ציון, תואר או פרס במסגרת חוזה בתחום המשפט הפרטי. אך לעיקרון זה לא יכולה להיות תחולה ישירה על ועדות השופטים לעניין פרס ישראל. הללו, אף שהן פועלות מכוח הסדר וולונטרי, הן חלק ממפעל ממלכתי שכלל פעילותו כפופה לתחולת כללי המשפט הציבורי. מכאן מתחייב כי אף שבעיקרון, החלטותיהן של ועדות השופטים הן שפיטות, הרי שלנוכח אופי התפקיד המוטל עליהן ורוחב שיקול-הדעת הנתון להן, הרי שרק במקרים חריגים ובנסיבות יוצאות דופן עשויה להימצא עילה להעמיד את הכרעותיהן לביקורת שיפוטית. לסיכום הייתי אומר כי אף שלסעיף 33 הנ”ל אין תחולה ישירה על החלטותיהן של ועדות השופטים לעניין פרס ישראל, עשוי וראוי הרציונל שביסודו של הסעיף להנחות את בית-המשפט בגיבוש מדיניות שיפוטית המורה כי פרט למקרים חריגים ויוצאי דופן יימנע בית-המשפט מהתערבות בהחלטות אלו.”

בג”צ 2769/04, ח”כ יהלום נ’ שרת החינוך, התרבות והספורט, פ”ד נח(4) 823, 832;

והשוו עמדת כבוד השופט א. רובינשטיין בבג”צ 2454/08, פורום משפטי למען ארץ ישראל נ’ פרופ’ יולי תמיר - שרת החינוך (17.4.2008);

39. עוד נבהיר כי אין המקרה שלפנינו דומה או מתקרב למקרה היחיד בו בוטלה החלטה להעניק הפרס, בעניין שניצר, אליו התייחס אך לאחרונה בית המשפט:

”12. טרם סיום יש לתת עוד את הדעת לפסק הדין שניתן בעניין מועמדותו של העיתונאי שמואל שניצר ז”ל לקבלת פרס ישראל בתחום העיתונות (בבג”ץ 2205/97 מאסלה נ’ שר החינוך והתרבות, פ”ד נא(1) 233 (1997); להלן: עניין שניצר). זהו מקרה יחידי בפסיקה שבו הורה בית המשפט על התזרת הדיון בהחלטה על זכייה בפרס ישראל לוועדת הפרס הרלוונטית, חרף התנגדותו של שר החינוך לכך, על מנת שתיתן דעתה למאמר בעל אופי גזעני שפרסם שניצר בגנות העדה האתיופית, ושהוביל אף להרשתו בבית הדין של מועצת העיתונות בעבירה של הפרת חובה שבאתיקה עיתונאית. ויצוין למען שלמות התמונה, כי בסופו של יום הוחלט על ידי הוועדה שלא להעניק לשניצר את הפרס. על פסק דין זה נמתחה ביקורת קשה

בספרות המשפטית, ובפסיקה שניתנה לאחריו גודרה ההלכה שנקבעה בעניין שניצר לנסיבותיו החריגות של אותו מקרה קונקרטי (ראו, למשל, עניין תומרקין בעמ' 835-836).

בג"צ 1977/20, האגודה למען הלהט"ב בישראל ("האגודה לשמירת זכויות הפרט") נ' שר החינוך (26.4.2020);

40. עמדת השר והתנהלותו היא דוגמא מובהקת לחתירה תחת עיקרון היסוד לפיו החלטות מעין אלו צריכות להתקבל מאחרי מסך של בערות (Veil of ignorance). ומשהמסך נקרע, מופרים עקרונות יסוד של שוויון, הגינות ועלולות להיפגע זכויות וחירויות יסוד. ר' והשוו עע"ם 343/09, הבית הפתוח בירושלים לגאווה וסובלנות נ' עיריית ירושלים (14.9.2011), (סעיף 37 לפסק דינו של כבוד השופט י. עמית).

41. במקרה זה, והדברים עולים בקנה אחד עם תקנון פרס ישראל, השר מופקד על "התנעת" ההליך וקביעת חברי וועדות השיפוט, על בסיס המלצות מקצועיות, ור' בג"צ 1311/15, ניסים דיין נ' שר החינוך (20.5.2015). משנקבעו הוועדות וקיבלו החלטותיהן והעבירו המלצותיהן על מקבלות ומקבלי הפרס המיועדים, אסור לשר להתערב בהחלטותיהן המקצועיות, אלא רק במקרים חריגים. הוא רשאי לבקש מהן לשקול שיקולים רלוונטיים בלבד.

42. בית משפט נכבד זה התייחס למקרה דומה במהותו (קביעת הרכב ושעות השופטים על ידי השר) בו אי קבלת המלצות דרג מקצועי תעיד כי מדובר בשיקול זר:

"16. ...

במקרה דנן, הובאו בפני שר החינוך המלצות הדרג המקצועי במשרד החינוך שגובשו לאחר היוועצות עם מומחים כאמור ובנסיבות אלה, מוטלת על שר החינוך החובה הבסיסית להעניק משקל לאותן המלצות. המשקל שאותו יש ליתן להמלצות מסוג זה משתנה אמנם מעניין לעניין והוא תלוי, בין היתר, במהות ההחלטה ובנסיבות שבהן היא ניתנת (בג"ץ 8134/11 אשר נ' שר האוצר, [פורסם בנבו] פס' 10, 13-15 לחוות דעתו של המשנה לנשיאה א' ריבלין ופס' 1, 4 לחוות דעת של השופט ע' פוגלמן (29.1.2012); בג"ץ 5657/09 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, [פורסם בנבו] פס' 48 (24.11.2009)), אך החלטה הניתנת תוך התעלמות מהמלצותיהם של אנשי מקצוע עלולה לעורר חשד כי היא מונעת משיקולים זרים (השוו: בג"ץ 2344/98 מכבי שירותי בריאות נ' שר האוצר, פ"ד נד(5) 729, 763-764 (2000); עניין ארון, פס' 13; בג"ץ 1637/06 ערמון נ' שר האוצר, [פורסם בנבו] פס' 5 לחוות דעתו של השופט לוי (בדעת מיעוט לעניין התוצאה) (3.1.2010)). חשד זה מתגבר שבעתיים כאשר מדובר במינוי הנעשה בניגוד להמלצת אנשי המקצוע בעיצומה של מערכת בחירות, שכן בתקופה זו "די אף במראית פני הדברים [...] להעלות חשד או ספק לפגם בהליך המינוי" (בג"ץ 8815/05 לנדשטיין נ' שפיגלר, [פורסם בנבו] פס' 10 (26.12.2005)). בתקופת בחירות גובר, אפוא, משקלן של המלצות הדרג המקצועי ורק טעמים כבדי משקל יצדיקו סטייה מהמלצות אלה."

בג"צ 1311/15, ניסים דיין נ' שר החינוך (20.5.2015),

43. במקרה זה, ברור וגלוי כי לאחר שנחשפה בפני השר זהות הזוכה המיועד, הוא פעל ופועל למנוע ממנו קבלת פרס ישראל שהוא זכאי לו, רק בשל דעותיו ועמדותיו, שאין ביניהן לבין הפרס דבר והן עולות כדי שיקול זר מובהק.

מיצוי הליכים

44. כאמור העותרת מיצתה ההליכים וטרם שהגישה העתירה פנתה במכתב מיצוי הליכים מפורט ביום 25 במרץ 2021 למשיבים מס' 1-4. עד מועד הגשת העתירה לא נתקבלה כל תשובה למכתב מיצוי ההליכים.

45. מכתב מיצוי הליכים שנשלח קודם להגשת עתירה, נועד לתת למשיבים האפשרות לקיים עם העותרים שיח, שבו "לעיתים תשתכנע הרשות בצדקתו של הפונה אליה. לעיתים ישתכנע הוא בצדקת הרשות [...] יתרה מכך, הפנייה לרשות – והתשובה המנומקת המתקבלת בעקבות כך – מאפשרת בהמשך לבית-המשפט לבחון את שיקול הדעת המנהלי שהופעל, ולקיים ביקורת שיפוטית" (בג"ץ 4934/08 מלכית נ' ראש ממשלת ישראל, פסקה 3 (25.6.2008) וכן כפי ששנה בית המשפט בבג"צ 6804/20, ישראייר תעופה ותיירות בע"מ נ' ממשלת ישראל (1.10.2020).

46. נטל מיצוי ההליכים אשר עליו מקפידים מאד לאחרונה ב"כ הממשלה – הוא מטבע ששני צדדים לו. כאשר נעשה מיצוי הליכים כהלכתו והרשות לא טרחה כלל לקיים השיח האמור – הדבר צריך להיזקף לחובתה ולשמש כנגדה. בוודאי עת אנו מצויים במצב בו קיום השיח צריך להתקיים באופן דחוף.

47. עתירה זו נתמכת בתצהיריהם של פרופ' אירית דינור ופרופ' ענר שלו, שניים מארבעת חברי הוועדה, הבקיאים בכל עניני מושא העתירה.

סוף דבר

לאור כל הנימוקים לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לקיים דיון בדחיפות, לדון כאילו הוצא צו על תנאי כמבוקש בפתח לעתירה זו, ולעשות את הצו על תנאי למוחלט ולחייב את המשיבים בהוצאות העתירה, לרבות שכר טרחת עו"ד.

ירושלים, היום 30 מרץ, 2021.

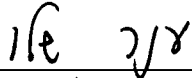

גלעד ברנע עו"ד
ב"כ העותרת

תצהיר

אני הח"מ פרופ' ענר שלו, בעל ת.ז. שמספרה 055080303, נותנ תצהירי זה בתמיכה לעתירה הדחופה לצו על תנאי של ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, לבית המשפט הגבוה לצדק בעניין פרס ישראל בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב לשנת תשפ"א (להלן –"העתירה"), וזאת לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, שאם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בכתב, כדלקמן:

1. הנני תושב ישראל ולמעלה מגיל 18.
2. הנני אחד מארבעת חברי ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, והנני מוסמך ליתן תצהיר זה בשמה.
3. הנני בקיא בעניינים מושא העתירה.
4. הנני מצהיר כי העובדות המפורטות בעתירה, הן נכונות, וכן כי העובדות המתייחסות לכתבות בעיתון, נכונות, לפי מיטב ידיעתי.
5. הנני מצהיר כי הטענות המשפטיות בעתירה נכונות, לפי מיטב ידיעתי ועל פי יעוץ משפטי שקיבלתי.
6. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי - אמת.

היום, 29 מרץ, 2021.

ענר שלו

אישור

אני הח"מ גלעד ברנע, עו"ד (מ.ר. 16611), מאשר בזה כי ביום 29 מרץ, 2021, הופיע בפני, פרופ' ענר שלו המוכר לי אישית/אשר זיהיתי אותו על פי ת.ז., ולאחר שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר את האמת שאם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את נכונות הצהרתו זו וחתם עליה בפני.

גלעד ברנע, עו"ד

ת צ ה י ר

אני הח"מ פרופ' אירית דינור, בעלת ת.נ. שמספרה 025302241, נותנת תצהירי זה בתמיכה לעתירה הדחופה לצו על תנאי של ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, לבית המשפט הגבוה לצדק בעניין פרס ישראל בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב לשנת תשפ"א (להלן – "העתירה"), וזאת לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, שאם לא אעשה כן אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה בכתב, כדלקמן:

1. הנני תושבת ישראל ולמעלה מגיל 18.
2. הנני אחת מארבע חברי ועדת השופטים להענקת פרס ישראל לשנת תשפ"א בתחום חקר המתמטיקה, חקר מדעי המחשב, והנני מוסמכת ליתן תצהיר זה בשמה.
3. הנני בקיאה בעניינים מושא העתירה.
4. הנני מצהירה כי העובדות המפורטות בעתירה, הן נכונות, וכן כי העובדות המתייחסות לכתבות בעיתון, נכונות, לפי מיטב ידיעתי.
5. הנני מצהירה כי הטענות המשפטיים בעתירה נכונים, לפי מיטב ידיעתי ועל פי יעוץ משפטי שקיבלתי.
6. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי - אמת.

היום, 3/27/2021.

אירית דינור

אישור

אני הח"מ לילך ורני קליין עו"ד (מ.ר. 30299), מאשר/ת בזה כי ביום 3/27/2021, הופיעה בפני, פרופ' אירית דינור המוכרת לי אישית/אשר זיהית אותה על פי ת.ז., ולאחר שהוזהרתי אותה כי עליה להצהיר את האמת שאם לא תעשה כן תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, אישרה את נכונות הצהרתה זו וחתמה עליה בפני.

עו"ד